

STRATÉGIA NAKLADANIA S KOMUNÁLNYM ODPADOM V MESTE ZVOLEN DO ROKU 2025

**Príloha 5: Množstvomé zbery – poplatky za odpad
podľa množstva,
množstvomý zber pre Zvolen**

OBSAH

1 Úvod – množstvový zber	3
1.1 Čo je množstvový zber?	3
1.2 Dôvody pre zavedenie množstvého zberu.....	3
2 Druhy množstvových zberov	4
2.1 Kontajnerovo – intervalový:	4
2.2 Vrecový:.....	4
2.3 Žetónový (visačkový), resp. nálepkový:	5
2.4 Vážiaci:	5
2.5 Hybridný:.....	5
2.6 Ďalšie.....	5
3 Navrhovaný množstvový zber pre mesto Zvolen	6
3.1 Postup zavedenia množstvého zberu vo Zvolene.....	7
4 Použité skratky a pojmy	9

Editor:

CEPTA - Centrum pre trvalodržateľné alternatívy, občianske združenie, IČO: 37921959
Záhonok 19, 960 01 Zvolen, www.cepta.sk

Autor: Marek Kurinec

Spoluautori: Daniel Lešínský, Miloš Veverka (o. z. CEPTA)

Grafika: Miloš Veverka

Objednávateľ: Mesto Zvolen, na základe zmluvy o dielo medzi o. z. CEPTA a Mestom Zvolen z 26.11.2015

1 ÚVOD – MNOŽSTVOVÝ ZBER

Podľa súčasnej legislatívy obce ukladajú miestny poplatok za komunálny odpad (KO) a drobná stavebný odpad (DSO) a prostredníctvom neho hradia náklady na zmesový KO, biologicky rozložiteľný KO, na triedený zber tých odpadov, na ktoré sa nevzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, náklady spôsobené nedôsledným triedením, a pod.

Obce majú možnosť ustanoviť tento poplatok buď **paušálne** (na osobu a rok) alebo **podľa množstva odpadov** vyprodukovaných pôvodcom.

1.1 Čo je množstvový zber?

Množstvový zber je zber zmesových komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov, pri ktorom ich pôvodca platí miestny poplatok za KO a DSO vo výške, ktorá je priamo úmerná množstvu týchto odpadov vyprodukovaných pôvodcom odpadu za daný čas.

Množstvo odpadov sa môže určovať buď na základe **objemu alebo váhy** odpadov.

Sadzba poplatku sa v zmysle legislatívy môže pri množstvovom zbere pohybovať v nasledovných medziach:

- najmenej 0,0033 € a najviac 0,0531 € za jeden liter alebo dm³ KO alebo DSO, alebo
- najmenej 0,0066 € a najviac 0,1659 € za jeden kilogram KO alebo DSO,
- najmenej 0,015 € a najviac 0,078 € za kilogram DSO bez obsahu škodlivín.

Obec môže množstvový zber zmesového KO zaviesť pre všetkých pôvodcov KO alebo len pre niektoré kategórie pôvodcov KO. Obec je povinná pri tom umožniť:

- individuálne určenie intervalu zberu (pri iných ako biologicky rozložiteľných KO môže byť interval dlhší ako 14 dní), alebo
- výber veľkosti zbernej nádoby aspoň z 3 možností (ustanovených vo VZN obce)

1.2 Dôvody pre zavedenie množstvého zberu

Miestny poplatok za KO a DSO je finančný nástroj, prostredníctvom ktorého obec nielen pokrýva úhradu nákladov na chod časti svojho odpadového hospodárstva, ale ktorým aj **výrazne ovplyvňuje správanie občanov pri nakladaní s odpadmi**. Ekonomická (finančná) motivácia a stimulácia je pre podstatnú väčšinu občanov oveľa silnejšou motiváciou ako všeobecná prospešnosť ochrany životného prostredia.

Paušálne určený poplatok za KO a DSO na osobu a rok má jednu veľkú nevýhodu: nespravodlivosť. Každý občan platí rovnako vysoký poplatok, bez ohľadu na množstvo odpadov, ktoré sám vyprodukuje, bez ohľadu na množstvo odpadov, ktoré je potrebné zneškodňovať alebo zhodnocovať. Občan tak nemá priamu finančnú motiváciu k tomu, aby jeho konanie pri nakladaní s odpadmi bolo environmentálne vhodné a prospešné. Skôr opak je pravdou, rovnaká výška poplatku (bez ohľadu na množstvo odpadov) podporuje tvorbu odpadov a nemotivuje občanov dostatočne k znižovaniu množstva, k triedeniu, kompostovaniu, a pod.

Pri poplatku, ktorý sa odvíja od produkovaného množstva odpadov, je nespravodlivosť výrazne eliminovaná a ekonomická motivácia občanov výrazne prispieva k ochrane životného prostredia, pretože sa dosahuje oveľa vyššia zapojenosť občanov do triedeného zberu a domáceho kompostovania, vyššia účinnosť triedenia surovín a dokonca sa aj znižuje tvorba odpadov.

Štruktúra miestneho poplatku za KO a DSO a spôsob stanovenia jeho výšky na základe množstvého zberu môže obciam veľmi výrazne pomôcť pri dosahovaní environmentálnych cieľov

(napr. dosahovať záväzné ciele z POH na triedený zber, zvyšovanie zhodnocovania, znižovanie zneškodňovania) a ekonomických cieľov (racionalizácia nákladov, úspory) a zároveň ekonomicky stimulovať občanov, právnické osoby a fyzické osoby – podnikateľov k tomu, aby sa darilo dosahovať tieto stanovené ciele.

Množstvom zbery sú nástrojom, ako v praxi uplatňovať jeden zo základných environmentálnych princípov EÚ “znečisťovateľ platí” (“the polluter pays”). To znamená, že by každý mal platiť podľa toho, akou mierou prispieva k poškodzovaniu a ničeniu životného prostredia. Vo svete sa pre množstvom zbery používa najčastejšie skratka “PAYT” (Pay As You Throw) - “Plat’ toľko, koľko vyhadzuješ”.

2 DRUHY MNOŽSTVOVÝCH ZBEROV

Pri množstvom zberoch sa platí podľa množstva odpadov, ktoré vyprodukuje konkrétny subjekt (rodinný dom, byt, vchod, panelák, firma, úrad, škola...) a to **množstvo sa určuje** buď **podľa objemu alebo váhy odpadov** od daného subjektu. Používajú sa hlavne nasledovné druhy množstvom zberov:

- kontajnerovo – intervalový
- vrecový
- žetónový (visačkový), nálepkový
- vážiaci
- hybridný
- ďalšie (automatový, kreditný...)

2.1 Kontajnerovo – intervalový:

Pri tomto druhu sa miestny poplatok za KO a DSO platí podľa toho, koľko kusov zberných nádob daný platiteľ poplatku používa na zmesový KO, aký je objem (60, 110, 120, 1100 l, ...) zberných nádob a akým pravidelným intervalom (1 x za 14 dní, 1 x za 7 dní, 2 x za 7 dní, ...) sa tieto nádoby vyprázdňujú. Daný platiteľ teda môže regulovať výšku svojho poplatku až tromi veličinami (počtom a objemom nádoby a intervalom zberu).

2.2 Vrecový:

Pri vrecovom množstvom zbere sa na zber zmesového KO nepoužívajú zberné nádoby (Kuka, kontajnery) ale vrecia (s objemom od 10 - 120 l). Na vreciach je vytlačená špeciálna potlač (tzv. “lokálna potlač”) platná iba v danej lokalite (obec, združenie obcí). Vo VZN je určený pravidelný interval zberu vriec. V tento deň sa vyložia vrecia na určené miesto pred svoj dom, firmu, atď. Prepravca pri zbere zozbiera vrecia s lokálnou potlačou (ostatné nie) a zabezpečí zneškodnenie alebo zhodnotenie odpadov. Výšku miestneho poplatku za KO a DSO si teda platiteľ reguluje počtom vriec a ich objemom.

Výrobu vriec s lokálnou potlačou zabezpečí obec a predaj vriec sa realizuje najčastejšie prostredníctvom bežných obchodov. Pri kúpe vreca sú v jeho cene započítané aj náklady na zber, prepravu a zneškodnenie, prípadne zhodnotenie toľkých odpadov, aký je objem vreca. Tento druh množstvom zberu (ako jeden z mála) dokáže spravodlivo diferencovať aj jednotlivé domácnosti v bytových domoch.

2.3 Žetónový (visačkový), resp. nálepkový:

Pri tomto druhu množstvového zberu si na zber zmesového KO platiteľa poplatku kupujú (najčastejšie od obce alebo prepravcu) žetóny (visačky), resp. nálepky. Poplatok za žetón (nálepku) schváli obecné zastupiteľstvo a uvedie ju vo VZN. Poplatok za žetón je adekvátny veľkosti (objemu) zbernej nádoby a jej jednému vyprázdneniu. Je stanovený pravidelný zber odpadov, kedy prepravca prejde okolo každého platiteľa poplatku (každej zbernej nádoby). Ak má platiteľ záujem o vyprázdnenie zbernej nádoby so svojim zmesovým KO, zavesí si na ňu žetón alebo nalepí nálepku. Len takto označené nádoby sa vyprázdňujú a len vtedy daný platiteľ platí za svoje odpady. Neoznačené nádoby sa nevyprázdňujú. Keď prepravca nádobu vyprázdni, zvesí z nej žetón a odovzdá ho obci. Nálepky sa prelepujú. Poplatky si teda daný platiteľ môže regulovať počtom použitých žetónov (nálepiek). Niektoré obce predávajú žetóny (nálepky) platiteľom vopred a niektoré účtujú poplatky až po vykonaní služby. Tento druh zberu je veľmi podobný vrecovému zberu. Žetóny bývajú vyrobené z rôznych materiálov (papierové, plastové, kovové...). Odporúča sa vyrobiť niekoľko (10 až 15) kusov žetónov pre každé súpisné číslo domu (t. j. pre každého platiteľa), ktoré potom kolujú medzi platiteľom, prepravcom a obcou. Obec si tak zabezpečuje presnú evidenciu o vyprázdnených nádobách a má výborný prehľad o správaní sa jednotlivých subjektov.

2.4 Vážiaci:

Pri tomto množstvovom zbere je na každej zbernej nádobe na zmesový KO namontovaný elektronický čip alebo nalepená nálepka s čiarovým kódom. Na zberovom vozidle je namontovaný automatický snímač a automatické vážiace zariadenie, ktoré počas vyklopenia zbernej nádoby presne identifikuje z čipu (alebo čiarového kódu) daného platiteľa (meno alebo názov, adresa, typ nádoby, dátum a čas...) a presne odváži vyklopené odpady. Tieto údaje sa automaticky prenesú do palubného počítača v kabíne vodiča. Po skončení zberu odovzdá vodič údaje (počítačovú kartu, USB, Wi-Fi) z palubného počítača ekonomickému oddeleniu obce. Ekonomické oddelenie obce (alebo prepravcu) je softwarovo schopné okamžite každému platiteľovi vystaviť faktúru. Väčšinou sa však údaje len priebežne elektronicky sumarizujú a faktúry (rozhodnutia, poštové poukážky, ...) sa vystavujú raz za mesiac (štvrtrok, polrok...).

Je stanovený pravidelný interval zberu všetkých zberných nádob na zmesový KO. Ďalej je vo VZN stanovený poplatok za 1 kg zmesového KO. V tomto poplatku sú zahrnuté všetky náklady na zber, prepravu a zneškodnenie zmesového KO. Pri tomto zbere nie je dôležitý objem a počet zberných nádob, ale váha odpadov, pretože poplatok za KO a DSO sa pre daného platiteľa určí podľa váhy (kilogramov) jeho zmesového KO z jeho zbernej nádoby.

2.5 Hybridný:

Tento druh množstvového zberu je kombináciou rôznych druhov zberov a platenia poplatkov. Môže to byť kombinácia paušálny zber (poplatok) plus nejaký množstvový zber alebo kombinácia dvoch alebo viacerých množstvových zberov (žetónový + vrecový, kontajnerovo-intervalový + vrecový).

Ak ide o kombináciu „paušálny + množstvový zber“, tak platiteľ poplatku dostane za svoj paušálny poplatok určitú službu (napr. 1 zbernú nádobu s intervalom zvozu 1 x 14 dní), ktorá je chápaná ako odporúčaný povinný (minimálny) paušálny poplatok. Ak niekto produkuje odpady nad toto minimum, musí si dokupovať ešte napr. vrece s lokálnou potlačou, ktoré sa už ale spoplatňuje vyššou tarífou.

Ak ide o kombináciu „množstvový + množstvový“, tak napr. pri žetónovo – vrecovom zbere si platiteľ umiestni žetón na svoju nádobu v čase, keď ju potrebuje vyprázdniť a ak ešte vyprodukoval odpady, ktoré sa mu už do nádoby nevošli, tak si ešte dokúpi vrecia s lokálnou potlačou a v čase zberu ich vyloží k svojej nádobe.

2.6 Ďalšie

V niektorých mestách západnej Európy sa pri bytových domoch používajú špeciálne zberné nádoby na zber zmesového KO, ktoré je možné prirovnať k predajnému automatu. Do takýchto kontajnerov

je možné vložiť svoje odpady z domácnosti len vtedy, keď vložíte napr. do identifikačného zariadenia kontajnera svoju identifikačnú (kreditnú) kartu, alebo vhodíte do určeného otvoru platidlo (peniaze, kompostovateľné žetóny,...). Vtedy sa vám poklop kontajnera elektronicky a automaticky otvorí. Občan má potom možnosť vložiť do kontajnera svoje odpady a to iba počas pár sekúnd. Potom sa kontajner opäť uzatvorí (uzamkne). Niektoré kontajnery po identifikácii alebo zaplacení otvoria len svoj malý vhadzovací otvor (napr. s objemom 15 l), do ktorého sa vloží zmesový KO. Tieto odpady sa dokonca vo vhadzovacom otvore zlisujú a na displeji kontajnera sa občanovi dokonca ukáže, na aké percento (alebo o koľko percent) sa znížil objem jeho vložených odpadov. A občan zaplatí iba za objem zlisovaných odpadov, takže neplatí zbytočne za vzduch.

Zákon o odpadoch (79/2015 Z. z.) obciam nestanovuje povinnosť výberu konkrétneho druhu množstvomého zberu. Výber optimálneho druhu zákon ponecháva výlučne na obec.

3 NAVRHOVANÝ MNOŽSTVOVÝ ZBER PRE MESTO ZVOLEN

Aby mohlo Mesto **Zvolen** reálne pomýšľať na **dosiahnutie záväzných cieľov** vyplývajúcich z POH SR na roky 2016 – 2020 v danom časovom horizonte (do 5 rokov) a cieľov Stratégie, považujeme za **nevyhnutné**, aby Mesto prešlo **od paušálneho systému** miestnych poplatkov za KO a DSO **k množstvomému zberu**. Je to jedno z kľúčových a hlavných opatrení navrhovanej Stratégie. Aby k prechodu na množstvomý zber mohlo dôjsť čo najskôr, aby to nebola príliš veľká zmena a aby si to nevyžadovalo veľké investície, navrhujeme implementáciu:

kontajnerovo – intervalového množstvomého zberu

od 1. 1. 2017

Príklad výšky poplatku pri kontajnerovo – intervalovom množstvomom zbere pri rôznych objemoch nádob a frekvenciách vývozu je v tab. 1.

Prehľadné zhrnutie výhod a nevýhod kontajnerovo – intervalového množstvomého zberu je v tab. 2.

Tab. 1: Ilustratívny príklad cenníka miestnych poplatkov za KO a DSO vo VZN (poplatok na 1 ks zbernej nádoby na zmesový KO / rok)

Objem zbernej nádoby	Sadzba poplatku	Poplatok / 1 zber	Interval zberu		
			2 x týždeň	1 x týždeň	1 x 14 dní
60 litrov	0,033 €/l	1,98 €	205,92 €	102,96 €	51,48 €
120 litrov	0,030 €/l	3,60 €	374,40 €	187,20 €	93,60 €
1100 litrov	0,010 €/l	11,00 €	1 144,00 €	572,00 €	286,00 €

Pozn.: Ročný poplatok sa rozráta medzi počet poplatníkov (obyvateľov v rodinnom dome alebo obyvateľov v bytovom dome), ktorí užívajú danú(é) zbernú(é) nádobu(y). Pri právnických alebo fyzických osobách – podnikateľoch nie je potrebné žiadne prepočítavanie na poplatníkov.

Tab. 2: Výhody a nevýhody kontajnerovo – intervalového množstvomého zberu komunálneho odpadu

Kontajnerovo - intervalový množstvomý systém	
<p>Stručná charakteristika systému: Miestny poplatok za KO a DSO sa určuje podľa toho, koľko zberných nádob užíva daný platiteľ poplatku (rodinný alebo bytový dom, podnikateľský alebo nepodnikateľský subjekt), aká je veľkosť (objem) zbernej nádoby a ako často sa táto nádoba vyprázdňuje (interval zberu).</p>	
VÝHODY	NEVÝHODY
<ul style="list-style-type: none"> • nízke náklady na zavedenie systému <i>(v podstate stačí len upraviť softvérový systém vyrubovania miestnych poplatkov za KO a DSO, nie je potreba obstarania nových zberových vozidiel, ani iných strojov a zariadení alebo zberných nádob)</i> • tradičnosť používania systému <i>(bežne sa používal v samosprávach pred vznikom zákona o miestnych poplatkoch)</i> • nízke nároky na evidenciu zberu • nízke nároky na občanov <i>(občania budú stále ukladať odpady do tých istých zberných nádob, nemusia si pamätať zberové dni, nemusia si kupovať vrecia, žetóny, ...)</i> • nízke nároky na osvetu o systéme <i>(systém je ľahko pochopiteľný a nevyžaduje nákladnú a masívnu a intenzívnu informačno – osvetovú kampaň k samotnému systému)</i> • pohodlnosť a organizačná nenáročnosť pre občanov a pracovníkov zberovej spoločnosti • pravidelnosť vyprázdňovania zberných nádob <i>(pôvodcovia odpadov nie sú nútení skladovať odpady neúmerne dlhý čas, nakoľko odpady sú zberané v pravidelných a optimálnych intervaloch)</i> • možnosť ovplyvňovania výšky poplatku až tromi veličinami (veľkosť a počet nádob, interval zberu) 	<ul style="list-style-type: none"> • slabší vplyv množstva odpadov na výšku poplatkov. <i>(poplatky sa priamo odvíjajú len od veľkosti a počtu zberných nádob a intervalu zberu)</i> • nižšia miera spravodlivosti prerozdelenia nákladov podľa produkcie odpadov <i>(malá spravodlivosť poplatkov na občana medzi jednotlivými bytmi v danom bytovom dome. Poplatky za daný bytový dom sa priemerujú na osobu)</i> • nižšia motivácia k obmedzovaniu vzniku odpadov a k triedeniu odpadov v porovnaní s inými množstvomými zbermi • horší (neadresnejší) prehľad o jednotlivých rodinných a bytových domoch • nízka miera eliminácie anonymity na bytových domoch • problematickejšia kontrola pracovných výkonov pracovníkov zberovej spoločnosti <i>(či skutočne vyprázdnil zbernú nádobu)</i> • pravdepodobná nutnosť uzamykania zberných nádob pri bytových domoch <i>(eliminácia odpadovej turistiky medzi bytovými domami)</i>

3.1 Postup zavedenia množstvomého zberu vo Zvolene

- Apríl 2016:

- Schváliť Stratégiu (alebo aspoň zámer prechodu na množstvomý zber) v MsZ.
- Zriadenie pracovnej skupiny pre implementáciu množstvomého zberu (členovia: Mesto, OZV, zberová spoločnosť, poslanci MsZ, členovia komisií MsZ, tretí sektor, zástupcovia vlastníkov bytov, atď.).
- Posúdiť použiteľnosť aktuálnej zmluvy medzi Mestom a zberovou spoločnosťou so zámerom množstvomého zberu.
- Overiť prípadnú nutnosť verejného obstarávania na zberovú spoločnosť pri zavádzaní množstvomého zberu.
- Posúdiť použiteľnosť a návrh inovácie aktuálneho softvéru a informačného systému mesta na vyrubovanie miestneho poplatku za KO a DSO.

- Máj 2016:

- Zmapovanie stanovišť zberných nádob na zmesový KO pri bytových domoch.

- Identifikácia spoločných stanovišť, kde zberné nádoby slúžia spoločne pre viac bytových domov.
- Rozdeliť spoločné stanovišťa pre každý bytový dom samostatne (kde to bude možné z hľadiska prístupu zberovej techniky).
- Príprava detailného návrhu systému množstvového zberu.
- Stanovenie aspoň 3 optimálnych intervalov zberu.
- Stanovenie aspoň 3 optimálnych veľkostí (objemu) zberných nádob na zmesový KO.
- **Jún 2016:**
  - Zčať s budovaním nových stanovišť zberných nádob (rozdelenie bytových domov).
  - Dohoda pracovnej skupiny na systéme množstvového zberu.
  - Príprava návrhu VZN o odpadoch.
  - Príprava návrhu VZN o miestnom poplatku za KO a DSO.
- **Júl 2016:**
  - Pripomienkovanie návrhov VZN v pracovnej skupine.
  - Finalizácia návrhov VZN.
- **August 2016:**
  - Schválenie VZN o odpadoch (účinnosť od 1. 1. 2017)
  - Schválenie VZN o miestnom poplatku za KO a DSO (účinnosť od 1. 1. 2017)
- **September 2016:**
  - Príprava informačnej kampane o množstvovom zbere.
- **Október - November 2016:**
  - Realizácia informačnej kampane o množstvovom zbere.

4 POUŽITÉ SKRATKY A POJMY

DSO - drobný stavebný odpad

EÚ – Európska únia

KO – komunálny odpad

MsZ – mestské zastupiteľstvo

zákon o odpadoch – zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch

POH – program odpadového hospodárstva

VZN – všeobecne záväzné nariadenie